

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת קארין אלהרר
יפעת שאשא ביטון
נעמה לזימי
יואב סגלוביץ'
קטי קטרין שטרית

פ/25/3458

הצעת חוק שיקום, פיצוי וסיוע משפטי לנפגעי עבירות מין, התשפ"ג–2023

פרק א' – הגדרות

- מטרה 1. חוק זה מטרתו לעגן את זכאותם של נפגעי עבירות מין לשיקום ולפיצוי, כדי לאפשר להם עצמאות ואיכות חיים, תוך שמירה על כבודם ברוח חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו, ובהתאם לעקרונות העומדים בבסיס חוק זכויות נפגעי עבירה.
- תחולת החוק 2. חוק זה יחול על נפגע עבירת מין ללא קשר למועד בו נעברה העבירה.
- הגדרות 3. בחוק זה –
- "חוק ביטוח לאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ ;
- "חוק זכויות נפגעי עבירה" – חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א–2001² ;
- "חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז–1977³ ;
- "מרכז לטיפול נפשי" – מרכז לבריאות הנפש או מרכזי טיפול ייעודיים לנפגעי תקיפה מינית או מרכזי סיוע כהגדרתם בחוק סיוע לקטינים נפגעי עבירות מין או אלימות, התשס"ח–2008⁴ ;

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

² ס"ח התשס"א, עמ' 183.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁴ ס"ח התשס"ח, עמ' 485.

"נפגע עבירת מין" – מי שנפגע במישרין מעבירת מין, מלאו לו 18 שנים, והוא שוהה בישראל כחוק, אף אם לא הגיש תלונה במשטרה;

"סל שיקום" – סל שירותי שיקום בתחומים המנויים בתוספת השנייה לחוק זה;

"עבירת מין" – עבירה מן העבירות המנויות בתוספת הראשונה, ובלבד שנעברה בישראל;

"עובד מקצועי" – כל אחד מאלה: פסיכיאטר, פסיכולוג, עובד סוציאלי, וכן כל בעל מקצוע שהכיר בו המנהל הכללי של משרד הבריאות בהודעה ברשומות כעובד מקצועי לעניין חוק זה;

"עובד סוציאלי" – עובד סוציאלי שהוא בעל רישיון כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו-1996⁵;

"פסיכולוג" – מי שרשום בפנקס הפסיכולוגים לפי חוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977⁶;

"פסיכיאטר" – רופא שהוא בעל תואר מומחה בפסיכיאטריה לפי פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976⁷;

"פקיד סעד" – פקיד לשכת הרווחה אשר עבר הכשרה ייעודית לצורכי טיפול בנפגע תקיפה מינית;

"רופא" – רופא בעל רישיון כהגדרתו בפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976;

"שיקום" – תהליך סיוע כספי, נפשי ופיזי לנפגע עבירת מין, שמטרתו להבטיח לנפגע דרגה מרבית של עצמאות תפקודית, פיזית ונפשית שתחזירו לרמת איכות חיים ממנה נהנה אילולא קרות עבירת המין;

"תוכנית שיקום" – תוכנית לשיקומו של נפגע עבירת מין, שקבעה לו ועדת שיקום אזורית בהתאם לסל שיקום;

"השר" – שר הרווחה והביטחון החברתי.

פרק ב' – שיקום

זכאות לשיקום 4. (א) נפגע עבירת מין זכאי לשיקום כאמור בפרק זה.

⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 152.

⁶ ס"ח התשל"ז, עמ' 158.

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 30, עמ' 594.

(ב) מצא פקיד סעד כי נעברה עבירת מין, יידע את נפגע עבירת המין על זכויותיו לפי חוק זה, לרבות על זכותו להגיש בקשה לתוכנית שיקום ועל דרכי מימושה.

(ג) נפגע עבירת מין או מי מטעמו זכאי לפנות לפקיד סעד, בבקשה שיקבע את זכאותו לתוכנית שיקום.

(ד) פקיד סעד, שהובאה בפניו בקשה כאמור בסעיף קטן (ג), יעביר את הבקשה, בצירוף כל המסמכים הנדרשים, וכן את המלצתו המנומקת, לוועדת שיקום אזורית, תוך 14 יום.

(ה) השר יקבע את דרכי הכשרתם של פקידי הסעד המטפלים בנפגעי תקיפה מינית.

5. ועדת שיקום אזורית (א) השר יקים ועדות שיקום אזוריות ויקבע את אזורי פעילותן.

(ב) ועדת שיקום אזורית תמנה שלושה חברים, שהם עובדים מקצועיים, לפחות שניים מהם מתחומים שונים, ולפחות אחד מהם יהיה אישה.

6. תפקידי ועדות השיקום האזוריות (א) מצאה ועדת שיקום אזורית שנפגע עבירת מין זקוק לשיקום, תקבע לו תוכנית שיקום, בהתאם לרצונו ולבקשתו, שתורכב משירותים הכלולים בסל השיקום המנוי בתוספת השנייה לחוק זה ובהיקף שנקבע.

(ב) ועדת שיקום אזורית תבחן את זכאותו של נפגע תקיפה מינית לפיצוי ואת היקף הפיצוי, בהתאם להוראות פרק ב' לחוק זה.

(ג) ועדת שיקום אזורית רשאית לאשר לנפגע עבירת מין החזר הוצאות לביצוע תוכנית השיקום, לרבות הוצאות עבור שימוש בתחבורה הציבורית.

(ד) ועדת שיקום אזורית תעניין מדי 12 חודשים בתוכנית השיקום שנקבעה לנפגע עבירת מין, כדי לעמוד על התאמתה של תוכנית השיקום שנקבעה לו, והיא רשאית להתאים את התוכנית או לשנותה בהתאם להתקדמות השיקום.

(ה) ועדת שיקום אזורית רשאית, בכל עת, על פי בקשת נפגע עבירת מין או מי מטעמו לשנות את תוכנית השיקום שנקבעה לו.

(ו) החלטות ועדת השיקום יתקבלו ברוב דעות החברים.

(ז) ועדת שיקום אזורית תקבע את סדרי עבודתה ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

7. סמכויות ועדות השיקום האזוריות
- (א) לשם מילוי תפקידיה, רשאית ועדת שיקום אזורית, לאחר שהתקיימו הוראות הדין, לרבות ההוראות הנוגעות לסודיות רפואית, להפנות נפגע עבירת מין לאבחון פסיכיאטרי תפקודי, לעיין בתיקו הרפואי, לשמוע ולקבל חוות דעת ממומחים בתחומים שונים, לשמוע את נפגע עבירת המין או אנשים אחרים בעלי עניין, וכן לדרוש מהנפגע להציג כל מידע הדרוש לה, הכול כפי שקבעה.
- (ב) ועדת שיקום אזורית רשאית לדרוש, בכל עת, מכל אדם הנוגע לעניין, מידע על מידת השתלבותו של נפגע עבירת מין בתוכנית השיקום, בכפוף לכל דין.
- (ג) ועדת שיקום רשאית לאשר לנפגע עבירת מין החוזר הוצאות בגין אבחון או חוות דעת שנדרשו לפי חוק זה.
8. ועדת ערר
- (א) השר יקים ועדת ערר.
- (ב) ועדת ערר תהיה בת חמישה חברים, וזה הרכבה:
- (1) אדם הכשיר להתמנות לשופט שלום מתוך רשימה שערך שר המשפטים, והוא יהיה יושב הראש;
- (2) עובד מקצועי שמינה השר;
- (3) עובד מקצועי שמינה שר הבריאות;
- (4) נציג שמינה שר המשפטים, בהתייעצות עם השר לביטחון פנים;
- (5) נציג ציבור.
- (ג) השר רשאי לקבוע כללים בדבר תנאי הכשירות לכהונה הנדרשים מחבר ועדת ערר, תקופת הכהונה וכללים להעברת חבר ועדת ערר מכהונתו.
9. ערר על החלטת ועדת השיקום
- (א) על החלטת ועדת שיקום אזורית לפי סעיף 6, רשאי כל אדם הנוגע לעניין להגיש ערר; הערר יוגש בתוך ארבעים וחמישה ימים מהמועד שבו נמסרה לנפגע עבירת מין או למי מטעמו הודעה על החלטת ועדת השיקום האזורית.
- (ב) ועדת הערר תדון בערר לא יאוחר משישים ימים מיום הגשתו.
- (ג) ועדת הערר רשאית לאשר את ההחלטה נושא הערר, לבטלה או לשנותה.
- (ד) החלטות ועדת הערר יתקבלו ברוב דעות החברים.
- (ה) ועדת הערר תקבע את סדרי עבודתה ככל שאלה לא נקבעו לפי חוק זה.

10. תוכנית השיקום (א) השר ייזום, יפתח ויכין תוכניות לשיקום, לתעסוקה ייעודית ולשילוב במקומות עבודה רגילים עבור נפגעי עבירות מין, לרבות מתן ייעוץ והדרכה מקצועיים למעבידים ולעובדים בעניין שילוב נפגעי עבירות מין במעגל העבודה.
- (ב) השר יקים מערכי דיור, לרבות מקלטים ודירות מעבר למצבי חירום, הוסטלים ודיור מוגן לנפגעי עבירות מין.
- (ג) השר רשאי להוסיף תוכניות שיקום על אלה המנויות בתוספת השנייה, ובהתייעצות עם ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת ועם ארגונים הפועלים לקידום זכויותיהם של נפגעי עבירות מין, לקבוע את היקף תוכנית השיקום.

פרק ג' – ליווי וייעוץ משפטי

11. ליווי וייעוץ משפטי (א) נפגע עבירת מין זכאי לקבל ליווי וייעוץ משפטי בכל שלבי ההליך המשפטי הפלילי המתנהל נגד החשוד והנאשם בעבירת המין.
- (ב) הליווי והייעוץ המשפטי יינתנו בהתאם לעקרונות המנויים בחוק זכויות נפגעי עבירה.
12. לשכות סיוע (א) שר המשפטים יפרסם מכרז בהתאם לכללים המנויים בחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992⁸, להקמת לשכות לליווי ולייעוץ משפטי לנפגעי עבירות מין (להלן – לשכת סיוע) לא יאוחר משישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה; דבר הקמתן יפורסם ברשומות ובאמצעי התקשורת, בציון מקום מושבן ואזור פעולתן.
- (ב) בראש כל לשכת סיוע יעמוד חבר לשכת עורכי הדין (להלן – ראש הלשכה).
13. סמכויות לשכות הסיוע (א) לשכת הסיוע תספק ליווי וייעוץ משפטי כאמור בפרק זה ללא התניית פנייה לבית חולים או הגשת תלונה למשטרה או זיכרון של הפגיעה במלואה, ואין להגביל את משך הזמן בין הפגיעה לפנייה.
- (ב) ליווי וייעוץ משפטי יינתנו שלא על בסיס הכנסות, על ידי עורך דין מעובדי לשכת הסיוע המשפטי או מחוצה לה, או על ידי אדם אחר הכשיר כדין ליתן את הסיוע.

⁸ ס"ח התשנ"ב, עמ' 114.

(ג) לשכת הסיוע תספק ליווי וייעוץ משפטי לנפגע עבירת המין, בהתאם לבקשתו, לרבות:

(1) ייעוץ משפטי ראשוני, לרבות על משמעות ההליך הפלילי ועל זכויותיו של נפגע עבירת מין לפי כל דין;

(2) ליווי בהגשת תלונה במשטרה;

(3) הכנתו והדרכתו של נפגע עבירה מין לקראת הדיון בבית המשפט, לרבות ליווי במפגשים עם עורכי הדין המייצגים את המדינה;

(4) ליווי במהלך מתן העדות בבית המשפט;

(5) הגשת ערר לפי סעיף 64 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁹;

(6) ריכוז והסברה של המידע שלו זכאי נפגע עבירת מין לפי סעיפים 8 ו-10 לחוק זכויות נפגעי עבירה;

(7) הגשת בקשה להוצאת צו לפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001¹⁰, לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991¹¹ ולפי חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה, התשס"ה-2004¹², בהתאם לצורכי הנפגע.

(ד) נפגע עבירת מין רשאי לקבוע את מינו של נותן הסיוע המשפטי.

דחיית בקשה לסיוע 14. ראש הלשכה רשאי להורות על הפסקת סיוע משפטי או דחיית בקשה לסיוע משפטי אם היה סבור כי עניינו של נפגע עבירת המין חסר בסיס עובדתי.

ערעור על החלטת 15. ראש הלשכה על החלטת של ראש הלשכה לפי סעיף 14, רשאי נפגע עבירת מין לערער בפני בית המשפט המחוזי שבתחום סמכותו נמצאת הלשכה, בדרך ובמועד שנקבעו בתקנות.

(ב) הערעור יתנהל בפני דן יחיד והחלטתו תהיה סופית.

הוצאות ושכר 16. (א) הוצאות ושכר טרחת עורך הדין שנפסקו לטובת נפגע עבירת מין, שניתן לו סיוע על ידי לשכת הסיוע, ייזקפו לזכותה של הלשכה; הוצאות סבירות שהוציא נפגע עבירת מין מכיסו יקוזזו לטובתו מתוך הסכום שנפסק, והכול אם בית המשפט לא הורה אחרת.

⁹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

¹⁰ ס"ח התשס"ב, עמ' 6.

¹¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 138.

¹² ס"ח התשס"ה, עמ' 6.

(ב) עורך הדין שנתמנה לתת שירות משפטי לפי חוק זה לא יקבל שכר טרחה והוצאות אלא לפי תקנות שהותקנו לפי חוק ויצוינו במסמך המכרז שיפרסם השר.

(ג) עורך הדין שנתמנה לתת סיוע משפטי לפי חוק זה לא ישתחרר מהמינוי אלא באישור ראש לשכת הסיוע המשפטי שמינה אותו.

פרק ד' – פיצויים

- זכאות לפיצוי כספי 17. נפגע עבירת מין זכאי לקבל פיצוי כספי מן המדינה כמפורט בפרק זה.
- פיצוי כספי ראשוני 18. פקיד סעד, כמשמעותו בסעיף 4, זכאי להעניק לנפגע עבירת מין פיצוי כספי ראשוני בסך 1,000 שקלים חדשים בגין הוצאות שנגרמו לנפגע בשל עבירת המין שנעברה בו.
- פיצוי כספי לזכאים 19. (א) נפגע עבירת מין, שבעקבות ביצוע העבירה נקבעה לו דרגת נכות לפי חוק ביטוח לאומי, ונמצא זכאי לקבלת קצבה לפי החוק האמור, יהא זכאי לתשלום חד פעמי בסך 10,000 שקלים חדשים.
- (ב) נפגע עבירת מין, כאמור בסעיף קטן (א), שדרגת הנכות שנקבעה לו נמוכה מ-100% יהא זכאי לתשלום יחסי לסכום האמור.
- פיצוי כספי למי שאינו זכאי לקצבת נכות 20. (א) נפגע עבירת מין, שבעקבות ביצוע העבירה נקבעה לו דרגת נכות לפי חוק ביטוח לאומי, אך לא נמצא זכאי לקבלת קצבה לפי החוק האמור, יהא זכאי לתשלום חד פעמי בסך 20,000 שקלים חדשים.
- (ב) נפגע עבירת מין, כאמור בסעיף קטן (א), שדרגת הנכות שנקבעה לו נמוכה מ-100% יהא זכאי לתשלום יחסי לסכום האמור.
- החזר הוצאות רפואיות 21. פקיד סעד, כמשמעותו בסעיף 3, זכאי להעניק לנפגע עבירת מין שלא נקבעה לו תוכנית שיקום כאמור בפרק ב', פיצוי כספי בגין הוצאות רפואיות או כל נזק אחר, שנגרמו לנפגע בשל עבירת המין שנעברה בו.
- מימון הפיצוי 22. מימון הפיצויים לנפגעי תקיפה מינית יושת על אוצר המדינה.

תוספת ראשונה

(סעיף 2 להגדרה "עבירת מין")

- (1) חוק העונשין – סעיפים 345, 346, 347, 347א, 348, 349 ו-351.
- (2) חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998 – סעיף 5.

תוספת שניה

(סעיף 5 – סל השיקום)

א. בריאות הגוף:

(1) מימון תרופות וטיפולים הנובעים מהתקיפה, גם אם אינם מופיעים בסל הבריאות לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994¹³, לרבות תרופות אנטיביוטיות, טיפול באיידס ובמחלות מין אחרות, הפסקת היריון ותרופות פסיכיאטריות, ללא צורך בהשתתפות עצמית.

(2) סיוע בהפניה ובמימון ניתוחים פלסטיים משקמים, לרבות ניתוח לאיחוי קרום בתולין וניתוחים קוסמטיים, בהתאם למה שיקבע השר.

(3) אספקה או מימון של ציוד רפואי שנפגע, לרבות משקפיים, מכשירי הליכה ושמיעה.

ב. בריאות הנפש:

(1) הערכה מקצועית של הצרכים הנפשיים והרגשיים של הנפגע בנוגע לקבלת טיפול נפשי קצר טווח או ארוך טווח.

(2) טיפול נפשי על-ידי פסיכולוג, עובד סוציאלי או פסיכיאטר, בין פרטי ובין מטעם המדינה, המותאם לצורכי הנפגע, לרבות טיפול פסיכותרפי, טיפול פסיכולוגי, קבוצות תמיכה וטיפולים פרה-רפואיים; הטיפול יינתן על ידי מטפלות שעברו הכשרה ייחודית, בכל מקום בארץ וללא תשלום.

(3) חוות דעת פסיכיאטרית, הנדרשת לשם מיצוי זכויות נפגע עבירת מין.

ג. דיור:

(1) מקלט או דירת מעבר כפתרון קצר טווח לשעת חירום.

(2) פתרון דיור ארוך טווח על פי הצורך בסוגי הדיור האלה: הוסטל, הוסטל שיקומי ודיור מוגן.

(3) סיוע בשכר דירה.

(4) זכאות לדיור ציבורי.

¹³ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

- ד. ייעוץ, סיוע וייצוג משפטיים לצורך ניהול כל הליך משפטי, שיאפשר לנפגע עבירת מין למצות זכויותיו על-פי דין.
- ה. שיקום תעסוקתי בהתאם לתוכנית שנקבעה לפי סעיף 10.
- ו. פיצוי לפי פרק ד'.
- ז. מתאם טיפול שיהיה אחראי ליישום ולתיאום מתן כל השירותים הניתנים לנפגע עבירת מין.

דברי הסבר

"פלישה שלא בהיתר לגופה של אישה, לגופו של אדם, משפילה היא – משפילה ומדכאת; כואבת היא, כואבת-במאוד; פוגעת היא – פגיעה חדשה וכואבת; מעליבה היא – והעלבון עמוק וצורב. נרמס האני, הנפש נחתכת, נפגע החופש, נגרעת האוטונומיה של הרצון, נדרס הכבוד." (ע"פ 115/00 טייב נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3) 289,329 (2000)).

תקיפה מינית, הכוללת בתוכה רמות שונות של פגיעה: אונס, אונס קבוצתי, ניסיון לאונס, אונס מתמשך, גילוי עריות, מעשה מגונה והטרדה מינית, היא טראומה הפוגעת בכל תחומי החיים של הנפגעות והנפגעים. הפגיעה המינית יוצרת משבר קשה מאוד ופעמים רבות מי שנפלו לעבירות מין יסבלו מצלקות נפשיות, אף זמן רב לאחר שסימניה הפיזיים של העבירה חלפו. לפיכך, תובעת הפגיעה המינית כוחות נפש ומשאבים אדירים לשם התמודדות ושיקום.

הניסיון הטיפולי בנפגעות ובנפגעי תקיפה מינית מלמד כי כל מי שעובר טראומה מינית, נפגע בנפשו. הפגיעה יכולה לבוא לידי ביטוי בצורות שונות ובסימפטומים מגוונים. לעיתים לא קיים ביטוי מידי לפגיעה והתופעות מתעוררות לאחר פרק זמן, קצר או ממושך, עד שנים ארוכות לאחר המקרה הטראומטי. כך, למשל, אפשר למנות הפרעות בשינה ובאכילה, הפרעות ונתקים בזיכרון (דיסוציאציה); דיכאון, קשיים בריכוז, חרדות וכיוצא באלה. ניתן לומר כי תסמינים אלו יהיו ארוכי מועד וקשים יותר ככל שמדובר בפגיעות מתמשכות המתרחשות בגילאים נמוכים יותר. נתונים שונים מלמדים כי בקרב 30% מן הנפגעות יימשכו התסמינים לאורך כל החיים והשלכות הפגיעה יתבטאו בתפקוד היומיומי האישי, החברתי והתעסוקתי.

בצידה של הפגיעה הנפשית, יוצרת הפגיעה המינית גם נזקים כלכליים וגובה מחירים נוספים. כך למשל ניתן למנות הפסד כספי בגין ימי עבודה אבודים של הנפגעת ופעמים רבות אף של המשפחה כולה (בין היתר בשל המעורבות בהליכים פליליים); עלות טיפול נפשי; טיפול רפואי; קשיי הסתגלות הנובעים מקיומה של טראומה נפשית ועוד.

מכאן, כי מדובר בציבור רחב הזקוק לטיפול ולשיקום נפשי על מנת לחזור ולקחת חלק פעיל ומתפקד בחברה. בהיעדר התייחסות טיפולית מספקת עלול מצבם להחריף והם ייוותרו בשוליים החברתיים ויהפכו לנטל כבד על החברה כולה.

בשנים האחרונות חל שינוי ממשי ביחס המדינה והחברה לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית וכיום המדינה רואה עצמה אחראית על שלומם ורווחתם של ילדים וילדות, ובפרט אלו שעברו התעללות, אולם עדיין אין חוק המסדיר את אחריות המדינה לרווחתם ושלומם של נפגעים שהגיעו לבגרות או לאלה שנפגעו בבגרותם.

על רקע זה מובאת הצעת חוק זו שתפקידה לעגן את אחריותה של המדינה לספק לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית טיפול ולהעניק את הכלים הנדרשים כדי לאפשר את שיקום חייהם. מסקנה זו, יחד עם ההבנה כי פגיעה מינית גוררת השלכות על תפקוד לאורך החיים, מחייבת הקמה של מערך מסודר המבוסס על ראייה מערכתית והוליסטית.

הצעת חוק זו, על כל חלקיה, מבוססת על מסקנותיה של ועדה בין-משרדית לקידום זכויות נפגעי עבירה שהמליצה על מערך פיצוי ושיקום לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית. ואלה עיקריה של הצעת החוק:

פרק ב' – שיקום על חשיבות זכותם של נפגעי עבירות מין לתוכנית שיקום, שכוללת טיפולים רפואיים, גם כאלה שאינם מנויים בסל הבריאות לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי; טיפול נפשי; דיור – הן מקלטי חירום, והן פתרונות דיור לטווח ארוך; שילוב בתוכניות שיקום תעסוקתי וסיוע משפטי המעוגנות

בפרק זה של הצעת החוק ניתן ללמוד מדברי ועדת המשנה לנפגעי עבירות תקיפה מינית בוועדה הבינ-משרדית שהוקמה בראשות המשנה למשרד הרווחה והביטחון החברתי, מנחם וגשל: "...נפגעות מוצאות עצמן חסרות בטחון והגנה דווקא במקומות שאמורים להיות המוגנים ביותר עבורן ובחברת האנשים שהן אמורות היו לבטוח בהם. לכן משבר האמון האישי והחברתי שמייצרת הפגיעה הוא כה עמוק ולכן השיקום כה מורכב. כל זאת במציאות חברתית של הכחשה, האשמה ובידוד אשר מקשים על הנפגעת לפנות לקבלת סיוע בסביבתה הטבעית ואינם מאפשרים עיבוד טבעי וחזרה הדרגתית נתמכת לחיי היומיום. מחקרים וניסיון בשטח מלמדים כי ההתמודדות עם ההשלכות המורכבות של פגיעה מינית ועם הקונטקסט החברתי שלה, המאשים והמעורר בושה ובידוד, הינה התמודדות קשה ומורכבת, הטעונה סיוע ותמיכה סביבתיים ומקצועיים. ליווי מקצועי לנפגעת דורש התמחות ייחודית בטיפול בטרומה של פגיעה מינית ובהשלכותיה וקשה מאד לטפל בנפגעות ללא התמחות ספציפית זו. ממחקרים שנעשו בעולם, כולל סקירה של מרכזי סיוע לנפגעי עבירה לאחר פעילות של מספר שנים וראיונות עם נפגעות, לרבות כאלה שהסתייעו בשירותי הסיוע המוצעים – עלו ממצאים חד-משמעיים בדבר הצרכים החיוניים של קורבנות בהליך השיקום..."

פרק זה קובע כי נפגעי ונפגעות עבירת מין זכאים לפנות ללשכת רווחה, שתוכר ושתוכשר על ידי השר כמתמחה בתחום עבירות המין. בתוך הלשכה תוקם ועדת שיקום, שתקבע אם הנפגע אכן זכאי לשיקום, ובהתאם את תכולת הסל והיקפו.

פרק ג' - ליווי, תיווך וסיוע משפטי בהליך הפלילי בהתאם לפרק זה מוצע לקבוע זכות לסיוע משפטי שיוענק במישור הפלילי והאזרחי על כל היבטיו. הסיוע המשפטי יוענק על ידי לשכות סיוע, שיוקמו על-ידי שר המשפטים במכרז. הסיוע המשפטי נדרש למען אותם נפגעי עבירה שנפלו קורבן לתקיפה מינית ואין ברשותם הכלים הדרושים כדי להתמודד עם ההליך הפלילי המסורבל והארוך.

פרק ד' - סיוע כספי לנפגעים ישירים של עבירות מין כאמור, פעמים רבות יוצרת הפגיעה המינית נזקים שונים ונפגעות רבות מוצאות עצמן מוציאות כספים רבים כתוצאה ישירה מן הפגיעה. סיוע כספי לנפגעי עבירה נועד לסייע להם בגין ההוצאות הישירות הנגרמות להם מן הפגיעה לצורכי ריפוי ושיקום. כיום יכולים נפגעי עבירה לקבל פיצוי או החזר הוצאות מסוים אם במסגרת גזר דינו של הנאשם לאחר הרשעתו (לפי סעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ועל פי שיקול דעת השופט) או באמצעות תביעה אזרחית. כלים אלה אינם מספקים, ומותנים הן בהרשעת הפוגע והן ביכולת לגבות את הפיצוי. חשיבות הסיוע הכספי נובעת מההכרה בנזקים הישירים והעקיפים הנגרמים לנפגע העבירה ובמטרה לסייע לו בהתמודדות הנובעת ממנה ובמימון הוצאות כגון טיפול רפואי, הפסד ימי עבודה והוצאות נלוות. נפגע עבירת מין יהא זכאי לקבל החזרי הוצאות שהוציא מכיסו בסמוך לפגיעה ובנובע ממנה לרבות: נסיעות, תרופות, בגדים, חניה במשטרה, חניה בבית המשפט וחניה במערכות הרפואיות שבהן ביקר כתוצאה מהפגיעה המינית.

השתתפות המדינה בהוצאות חשובה אף בכך שהיא מהווה אמצעי להכרה בסבלם של קורבנות העבירה ולאמפתיה כלפיהם. לפיכך מוצע לקבוע סכום חד-פעמי בסך 1,000 שקלים חדשים לכל נפגע עבירה. נפגע עבירה שנקבעה לו דרגת נכות עקב הפגיעה המינית זכאי לפיצוי נוסף.

הצעת החוק נכתבה בסיוע איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת תמר זנדברג (פ/1151/24), על ידי חברת הכנסת גילה גמליאל (פ/2102/24), ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת עאידה תומא סלימאן (פ/1122/25), על ידי חברת הכנסת מירב כהן (פ/3346/25) ועל ידי חברת הכנסת שרון ניר וקבוצת חברי הכנסת (פ/3394/25).

הצעת החוק זהה לפ/3394/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ג בסיוון התשפ"ג (12.06.2023)